

Dönem : 1
Toplantı : 1

MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 153

Kütahya Milletvekili Rauf Kıray ve 4 arkadaşının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 nci maddesinin 58 nci bendine tevfikan Belediyelerce kurulan toptancı hallerin sureti idaresi hakkındaki Kanunun 7 nci maddesinin tadili hakkında kanun teklifi ve İçişleri Komisyonu raporu (2/119)

26 . 1 . 1963

Millet Meclisi Başkanlığına

1580 sayılı Belediyeler Kanununun 15 nci maddesinin 58 nci bendine tevfikan çıkarılan 12 . 9 . 1960 tarihinde kabul edilen 80 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin tadili hakkındaki kanun teklifimizi gerekçesiyle birlikte takdim ediyoruz.

Gereğinin ifasına müsaadelerinizi arz ederiz.

Kütahya Milletvekili
R. Kıray

Hatay Milletvekili
S. Zorlu

Bolu Milletvekili
F. Ümit

İstanbul Milletvekili
V. Özarar

Ankara Milletvekili
Z. Pehlivanlı

GEREKÇE

Kabzmallığı kaldıran 80 sayılı umumi hallerin sureti idaresi hakkındaki Kanunun hükümlerine göre, faaliyette bulunan komüsyonculara mezkûr kanunun 7 nci maddesi mucibince belediye encümenlerince takdir edilmekte olan % 8 kazanç haddi kanunun tatbikinden beri alınmakta olan neticeye göre komüsyoncuların ihtiyar ettikleri zaruri masraflara nisbetle çok düşük bir seviyede bulunduğu belediyelere de takdir olunmuş bir keyfiyettir.

Komüsyoncuların haller dâhilinde sattıkları emtia, yaş meyva ve sebzedden ibaret bulunduğu ve bunların da muhtelif mevsimlerde, türlü çeşitleri değişik fiyatlarla satıldığına göre alel-tlak bir komüsyon haddi tâyini ihtiyaca cevap verememektedir.

Senenin pek kısa zamanında yapılan turfandacılık halinde 7 nci maddede tâyin edilmiş bulunan komüsyon miktarının tatminkâr olabileceği düşünülebilirse de senenin diğer on ayında yapılan işlerden alınan komüsyonların tatminkâr olmadığı ve zararlarının mucip bulunduğu aşikârdır.

80 sayılı Kanunla kabzmallık kaldırılmış yerine komüsyonculuk müessesesi kurulmuştur. Bu müesseseye göre çalışanlar gelirleri, satmakta oldukları mal bedelleri üzerinden aldıkları ve âzami miktarı kanunun 7 nci maddesinde tâyin edilmiş miktardan ibarettir ki, icar, vergi, belediye resmi, kab ve sair masraflar karşısında bu iş erbabının kanunun tahdidetmiş olduğu % 8 ile karşılamlarına imkân bulunamayacağı tam bir realitedir.

Binaenaleyh, dolayısıyla bir âmme hizmeti gören bu sınıfın mağduriyetlerini önlemek hukuki bir adalet icabı olduğuna ve zararlar iş görmek suretiyle çalışanların ruh haletinde ve meslek ah-lâkında yaratacağı reaksiyonlar dikkate alındığı takdirde ademikifayetin kifayete erştirilmesi gerekir.

Buna binaen kanunun 7 nci maddesinde konulmuş olan % 8 komüsyonculuk haddinin % 10 a iblâğını bir zaruret olarak telâkki ettiğimiz için ilişik tadil teklifini hazırlamış bulunuyoruz.

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ RAUF KIRAY
VE 4 ARKADAŞININ TEKLİFİ**

**1580 sayılı Belediye Kanununun 15 nci maddesinin 58 nci bendine tevfikân belediyelerce kurulan toptancı hallerinin sureti idaresi hakkındaki Kanunun 7 nci maddesinin tadili hakkında
Kanun**

MADDE 1. — 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 nci maddesinin 58 nci bendine tevfikân Belediyelerce kurulan toptancı hâllerinin sureti idaresi hakkındaki Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7. — Halde faaliyet edecek komüsyoncuların, satış bedeli üzerinde alacakları komüsyon

miktarı kabın komisyoneu tarafından temini hali dâhil % 10 nu tecavüz etmemek şartıyla Belediye Encümenince tâyin olunur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

İçişleri Komisyonu raporu

*Millet Meclisi
İçişleri Komisyonu
Esas No: 2/119
Karar No: 25*

8 . 5 . 1962

Yüksek Başkanlığa

Kütahya Milletvekili Rauf Kıray ve 4 arkadaşının, 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 nci maddesinin 58 nci bendine tevfikân Belediyelerce kurulan toptancı hallerinin sureti idaresi hakkındaki Kanunun 7 nci maddesinin tadiline dair olan kanun teklifi, teklif sahibi ve ilgili Bakanlık temsilcilerinin iştirakiyle komisyonumuzda görüşüldü :

Belediyelerce kurulan toptancı hallerinin sureti idaresi hakkındaki 12 . 9 . 1960 tarih ve 80 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde «Halde icrayı faaliyet edecek komüsyoncuların, satış bedeli üzerinden alacakları komüsyon miktarı, kabın, komisyoneu tarafından temini hali dâhil, % 8 i tecavüz etmemek şartıyla Belediye Encümenince tâyin edilir.» hükmünün değiştirilmesini ve satış bedeli üzerinden alınacak komüsyonun da % 8 den % 10 a çıkarılmasını temin gayesiyle hazırlanmış olan teklif, kanuniyet iktisabettiği takdirde; toptancı hallerde satılan mal fiyatlarının asgari % 2 artacağını ve bu artışın da müstehlike intikal edeceğini, esasen gerekçede de ileri sürülen masraflar, faturalarda gösterilmek suretiyle müstehlik ve müstahsıla intikal ettirilmekte olduğundan komüsyoncuların mağduriyetini mucip bir halin bulunmadığını nazarı itibara alan komisyonumuz, vatandaşa külfet tahmil eden teklifi, kısaca bahsedilen sebeplerle iltifata şayan görmemiştir.

Genel Kurula arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millet Meclisi

İçişleri Komisyonu Başkanı

İzmir

Osman Sabri Adal

Ankara

I. Sıtkı Hatipoğlu

İstanbul

Ziya Altınöğlü

Van

Şükrü Kösereisöğlü

Başkan V.

Kırklareli

Alâeddin Eriş

Erzurum

Adnan Şenyurt

Kütahya

Sezai Sarpaşar

Yozgat

Mustafa Kepir

Sözcü

Edirne

İlhami Ertem

Eskişehir

Şevket Asbuzoğlu

Maraş

Ali Hüdayioğlu

Zonguldak

Ahmet Fuat Ak

Afyon K.

Halûk Nur Bâki

Giresun

I. Etem Kılıçoğlu

Sivas

İbrahim Göker